

ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАВИЛА ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ І СТАНДАРТИЗАЦІЇ ТА ПОСТУПОВЕ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЇХ В УКРАЇНІ

М. Д. Гінзбург

М. Д. Гінзбург, доктор технічних наук, начальник відділу,
Інститут транспорту газу, м. Харків

**ЕВРОПЕЙСКИЕ ПРАВИЛА ТЕХНИЧЕСКОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ И СТАНДАРТИЗАЦИИ
И ПОСТЕПЕННОЕ ВНЕДРЕНИЕ ИХ В УКРАИНЕ**

М. Д. Гинзбург, доктор технических наук, начальник отдела,
Институт транспорта газа, г. Харьков

**EUROPEAN RULES OF TECHNICAL REGULATING AND STANDARDIZATION
AND THEIR STEP-BY-STEP IMPLEMENTATION IN UKRAINE**

M. D. Ginzburg, Doctor of Technical Sciences, Department Head,
Gas Transportation R&D Institute, Kharkiv

У статті подано стислий огляд структури Європейського економічного простору та інструментів його технічного регулювання. Показано, що директиви ЄС є унікальним правовим механізмом гармонізації законодавства. Розглянуто принципи долучення асоційованих країн, зокрема України, до єдиного правового простору ЄС. Викладено чотири основні етапи розвитку системи технічного регулювання ЄС. Подано стислий огляд системи європейської стандартизації, особливостей гармонізованих стандартів та обов'язків національних органів стандартизації держав-членів ЄС. Висвітлено основні зобов'язання України у сфері технічного регулювання та стандартизації згідно зі ст. 56 Угоди про асоціацію [1] та певні досягнення на цьому шляху.

Ключові слова: *Європейський економічний простір, регламент, директива, рішення, технічне регулювання, стандартизація, гармонізаційне законодавство про продукцію, гармонізовані стандарти.*

В статье представлен краткий обзор структуры Европейского экономического пространства и инструментов его технического регулирования. Показано, что директивы ЕС являются уникальным правовым механизмом гармонизации законодательства. Рассмотрены принципы присоединения ассоциированных стран, и в частности Украины, к единому правовому пространству ЕС. Изложены четыре основных этапа развития системы технического регулирования ЕС. Представлен краткий обзор системы европейской стандартизации, особенностей гармонизированных стандартов и обязанностей национальных органов стандартизации государств-членов ЕС. Освещены основные обязательства Украины в сфере технического регулирования и стандартизации согласно ст. 56 Соглашения об ассоциации [1] и определенные достижения на этом пути.

Ключевые слова: *Европейское экономическое пространство, регламент, директива, решение, техническое регулирование, стандартизация, гармонизационное законодательство о продукции, гармонизированные стандарты.*

The article presents a brief overview of the structure of the European Economic Area and instruments of its technical regulating. It is shown that EU directives are a unique legal mechanism to harmonize the legislation. Principles of joining the EU legal framework by associated countries, including Ukraine, are studied. The four main stages of technical regulating in the EU are set forth. The brief overview of European standardization, the harmonized standards specifics and the duties of the national standards bodies of the EU members is given. The basic obligations of Ukraine in the sphere of technical regulating and standardization in accordance with Article 56 of the Association Agreement [1] and certain achievements in this direction are highlighted

Ключевые слова: *European Economic Area, regulation, directive, decision, technical regulating, standardization, product harmonisation legislation, harmonised standard.*

Однією з провідних засад зовнішньої політики України згідно з прийнятим ще 2010 року Законом України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 01.07.2010 № 2411-VI є «забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в Європейському Союзі» [2, ст. 11]. На виконання цієї засади підписано:

- «Угоду про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ¹» від 24.06.2010 [3], яка набрала чинності 01.06.2012;
- «Угоду про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» від 27.06.2014 [1], економічна частина якої запрацювала з 01.01.2016;

Мета статті — розглянути європейські правила технічного регулювання² і стандартизації як підґрунтя функціонування європейського економічного та правового просторів і можливість поступово запровадити ці правила в Україні.

1. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОСТІР ТА ЙОГО ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

*Європейський економічний простір*³ (ЄЕП, *англ.* European Economic Area, EEA; *франц.* Espace Économique Européen, EEE; *нім.* Europäischer Wirtschaftsraum, EWR [4, с. 69]) — це одне з найбільших у світі регіональних інтеграційних об'єднань — спільний ринок обсягом понад 500 млн споживачів, до якого входять усі держави-члени Європейського Союзу⁴ (ЄС) та три із чотирьох держав-членів ЄАВТ, а саме Ісландія, Ліхтенштейн та Норвегія⁵ [5] (рис. 1). Діє на підставі Угоди про ЄЕП [6].

Єдиний, не обмежений державними кордонами,

ринок ЄЕП ґрунтується на засадах чотирьох свобод (*англ.* four freedoms): *вільний рух товарів, послуг, осіб і капіталів*. Ці свободи сформульовано як характеристики єдиного ринку та засади дедалі тіснішого союзу між державами Європи ще в Римському «Договорі про заснування Європейської економічної спільноти» від 25.03.1957 [5; 7, с. 107—108, 127].

У межах ЄЕП діє два рівні інтеграції:

- поглиблена не лише економічна, а й політична інтеграція в межах ЄС з делегуванням певних повноважень *наднаціональним органам* (інституціям ЄС⁶, *англ.* EU institutions [7, с. 67—68]) та наявністю спільного *європейського законодавства* (добробку Спільноти, *англ.* *acquis communautaire* [7, с. 33]). У ЄС законодавчі функції виконують Європейський парламент та Рада ЄС, а виконавчі — Європейська комісія [8, ст. 14—15];
- зона вільної торгівлі між державами-членами ЄС та трьома державами-членами ЄАВТ, яка згідно з Угодою про ЄЕП [6] не поширюється на риболовлю та сільське господарство. Вона також не передбачає участі асоційованих держав-членів ЄАВТ у роботі інституцій ЄС, а також співробітництва у сфері зовнішньої та внутрішньої політики. Для функціонування однорідного (*англ.* homogeneous) економічного простору створено єдиний нормативний простір, що складається з:
  - ефективної європейської системи *технічного регулювання*, яка поєднує гармонізаційне законодавство про продукцію та відповідні адміністративні процедури (рис. 2) і яку від початку формували з метою подолати технічні бар'єри в торгівлі між державами-членами ЄС і створити однакові правові та адміністративні умови для учасників ринкових відносин як підґрунтя єдиного європейського ринку;

¹ *Європейська асоціація вільної торгівлі* (ЄАВТ, *англ.* European Free Trade Association, EFTA; *франц.* Association Européenne de Libre Échange, AELE; *нім.* Europäische Freihandelsassoziation, EFTA [4, с. 70]) — це *зона вільної торгівлі*, заснована з ініціативи Великої Британії підписанням Стокгольмської угоди про ЄАВТ від 04.01.1960 як альтернативи Європейському Економічному Співтовариству. З початку до складу ЄАВТ увійшли Австрія, Велика Британія, Данія, Норвегія, Португалія, Швеція та Швейцарія. Потім до них приєдналися Ісландія, Ліхтенштейн і Фінляндія. Пізніше всі члени ЄАВТ, окрім чотирьох, вступили до ЄС: Велика Британія й Данія — 1973 року, Португалія — 1986 року, Австрія, Фінляндія та Швеція — 1995 року. На цей час у складі ЄАВТ залишилися Ісландія, Ліхтенштейн, Норвегія та Швейцарія. Зона вільної торгівлі забезпечує державам-членам режим вільної торгівлі товарами та послугами, а також гарантує вільний рух капіталів та робочої сили [7, с. 39—40; 5].

² Для зручності читачів у статті використано термін *технічне регулювання*, поширений у законодавстві пострадянських країн, зокрема України, який позначає як правове регулювання відносин щодо продукції, так і пов'язані з ним адміністративні процедури (оцінювання відповідності та ринкового нагляду). Тоді як європейське законодавство не використовує такого загального поняття, про що свідчить, зокрема, відсутність відповідного питомого англійського терміна. Щоб подавати поняття *технічне регулювання* в англійських текстах, відрізняючи його від *технічного регламенту* (*англ.* technical regulation), утворено термін *technical regulating*, який, наприклад, можна побачити в англійському перекладі *Federal Agency on Technical Regulating and Metrology* російської назви *Федеральное агентство по техническому регулированию и метрологии* (<http://www.gost.ru/wps/portal/en>)

³ З двох українських назв *Європейський економічний простір* [4, с. 69; 5] та *Європейська економічна зона* [7, с. 40] обрано першу.

⁴ Після вступу Хорватії 01.08.2013 їх стало 28.

⁵ Четверта держава-член ЄАВТ — Швейцарія за негативними підсумками референдуму, проведеного 1992 року, не вступила до ЄЕП, але розвиває торговельно-економічне співробітництво з ЄС, укладаючи двосторонні угоди [5].

⁶ Наразі в ЄС сім таких інституцій: *Європейський Парламент* (*англ.* European Parliament), який, починаючи від 1979 року, обирають загальним прямим голосуванням народи держав-членів; *Європейська Рада* (*англ.* European Council), до складу якої входять голови держав чи урядів держав-членів, а також Голова Європейської Ради та Голова Європейської Комісії. Європейська Рада не виконує законодавчих функцій, але надає ЄС імпульси, потрібні для його розвитку, і визначає загальні політичні орієнтири та пріоритети ЄС; *Рада ЄС* (*англ.* Council) — головний орган ухвалення рішень у ЄС, до складу якого входять по одному міністрові від кожної держави-члена ЄС; *Європейська Комісія* (*англ.* European Commission) — рушій європейської інтеграції та виконавчий орган ЄС; *Суд ЄС* (*англ.* Court of Justice of the European Union) — найвищий суд ЄС, рішення якого не підлягають оскарженню; *Європейський Центральний Банк* (*англ.* European Central Bank), створений 1998 року, який відповідає за монетарну політику, валютні операції й керування валютними резервами держав зони євро; *Рахункова палата* (*англ.* Court of Auditors), що перевіряє законність і правильність доходів та видатків ЄС згідно з бюджетом, а також оцінює керування фінансами [8, ст. 13—15; 7, с. 41, 53, 58, 60, 67—68, 106, 118].

Рис. 1. Держави-члени ЄЄП

■ — держави-члени ЄАВТ (окрім Швейцарії), ■ — держави-члени ЄС.

- європейської системи стандартизації, яка виникла як засіб нормативного саморегулювання (рис. 2) єдиного європейського ринку, але з прийняттям «Нового підходу» (див. далі) набула квазірегулятивних функцій підтримання гармонізаційного законодавства про продукцію [9, п. 5.4].

Під *технічним регулюванням* розуміють правове регулювання відносин у сфері встановлювання, застосовування та виконування обов'язкових вимог до продукції або пов'язаних з нею процесів, систем і послуг, персоналу та органів, а також перевіряння їх дотримання оцінюванням відповідності та/або ринковим наглядом [10, с. 153]. Інструменти технічного регулювання в ЄЄП — це правові акти вторинного європейського законодавства, якими є:

- *регламент* (англ. regulation, франц. reglement, нім. Verordnung [4, с. 130]) — вид акта вторинного законодавства ЄС загального значення, обов'язковий у всіх своїх частинах та *прямо застосовний у всіх державах-членах ЄС* [7, с. 100; 11, ст. 288];

- *директива* (англ. directive, франц. directive, нім. Richtlinie [4, с. 52]) — вид акта вторинного законодавства ЄС, *обов'язковий для кожної держави-члена, якій цю директиву адресовано, стосовно результатів, що їх треба досягти, однак залишає національним органам влади право обирати форму та засоби*. Держава-член

Рис. 2. Засоби регулювання єдиного європейського ринку

ЄС повинна до певного терміна вжити заходів, спрямованих на досягнення визначених у директиві цілей, запроваджуючи відповідні положення до національного законодавства [7, с. 32; 11, ст. 288];

- *рішення* (англ. decision, франц. décision, нім. Beschluss; Entscheidung [4, с. 49]) — вид акта вторинного законодавства ЄС, обов'язковий у всіх своїх частинах для тих, кому його адресовано, та прямо застосовний [7, с. 100; 11, ст. 288].

Отже, директиви є унікальним правовим механізмом гармонізації законодавства. З одного боку, директиви ЄС, на відміну від регламентів чи рішень, не є інструментом прямої дії, а держави-члени ЄС запроваджують їхні вимоги через національне законодавство з огляду на специфіку своїх правничих традицій. З другого боку, директиви забезпечують однорідність вимог законодавства в межах ЄС, оскільки вони як акти законодавства ЄС мають пріоритет над актами національного законодавства. Тож, якщо певна держава не запровадила вчасно вимоги відповідної директиви до національного законодавства, ці вимоги однаково мають силу закону в цій державі, оскільки порушення їх може бути оскаржено в Суді ЄС [7, с. 32, 118—119].

Долучення асоційованих держав до єдиного правового простору ЄС ґрунтується на принципі імплементації в їхнє національне законодавство актів вторинного законодавства ЄС (не лише директив, а й регламентів), що стосуються тих сфер, на які поширюються угоди про асоціацію. Таке зобов'язання щодо імплементації закладено як в Угоду про ЄП [6], так і в Угоду про Асоціацію між Україною та ЄС [1].

2. РОЗВИТОК СИСТЕМИ ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЄС

Правова база ЄС, спрямована на усунення технічних бар'єрів на шляху вільного руху товарів, почала формуватися з кінця 60-х років ХХ ст. і ґрунтувалася на гармонізації законодавства держав-членів. Історично можна виділити чотири основні етапи цієї гармонізації [12, с. 7; 13, с. 2]:

1) традиційний підхід або «Старий підхід» (англ. the traditional approach or «Old Approach» [12, с. 7]), що діяв з кінця 60-х років ХХ ст. до 1985 року, за якого директиви розробляли на конкретні вироби і вони мали детальні тексти з усіма потрібними технічними та адміністративними вимогами. Позитивною озна-

кою «Старого підходу» була легкість оцінити відповідність продукції їхнім вимогам. Проте такий підхід себе не виправдав. По-перше, перед тим, як ухвалити таку детальну директиву, її треба було узгодити на рівні держав-членів, що вимагало багато часу. По-друге, ухвалені детальні директиви швидко застарівали і тому потребували постійного перегляду, щоб пристосувати їх до швидкозмінного рівня розвитку науки і техніки (англ. state of the art [14, п. 1.4]).

Варто зазначити, що певні директиви «Старого підходу» ще досі використовують у таких сферах технічного законодавства ЄС, як автомобілі, косметика тощо (<http://boss.cen.eu/reference%20material/Guidancedoc/Pages/NewApproach.aspx>), мотивуючи це міжнародними традиціями та/або угодами, які заборонено змінювати в односторонньому порядку (наприклад, законодавство про автомобілі) [13, с. 2];

2) *Новий підхід* (англ. New Approach [12, с. 7]), запроваджений для подолання недоліків «Старого підходу» Резолюцією Ради ЄС від 07.05.1985 «Про Новий підхід до технічної гармонізації та стандартів» [15].

Основні засади Нового підходу:

- акти вторинного європейського законодавства мають поширюватися не на конкретні вироби, а на цілі сімейства виробів (наприклад, посудини, що працюють під тиском; ліфти; будівельні матеріали; іграшки; електрообладнання тощо) або на горизонтальні ризики (такі як електромагнітна сумісність);
- гармонізаційне законодавство⁷ (яке спочатку складало лише директиви [13, с. 5]) має обмежуватися лише суттєвими вимогами (англ. essential requirements [12, с. 7]) щодо безпеки⁸, яким повинна відповідати введена в обіг продукція, щоб вона мала право вільно рухатися в межах єдиного ринку ЄС;
- дотримуваттю гармонізаційного законодавства сприяють гармонізовані стандарти (англ. harmonised standard [17, п. 2.1.c]), які містять потрібні технічні деталі, пов'язані із суттєвими вимогами;
- розробляти гармонізовані стандарти доручено незалежним та компетентним Європейським організаціям стандартизації (англ. European standardisation organisation [17, п. 2.8]);
- запити на розроблення гармонізованих стандартів (*мандати*⁹) видають Європейська комісія та ЄАВТ;

⁷ Англійська термінологія чітко розрізняє два поняття, пов'язані з технічною гармонізацією: *harmonised standard* та *harmonization legislation*. У першому випадку йдеться про стандарти, що їх запроваджують на національному рівні як ідентичні національні, тобто вони безпосередньо створюють єдиний нормативний простір. Через це українською їх правильно названо *гармонізовані європейські стандарти* [16, ст. 1]. У другому випадку йдеться про правовий механізм гармонізації національного законодавства держав-членів. З огляду на це зазначене законодавство неправильно називати *гармонізованим*, як це зроблено в [13, с. 4], а доцільно його називати *гармонізаційним законодавством*.

⁸ Бажано, щоб ці вимоги стосувалися експлуатаційних характеристик або функціонування.

⁹ *Мандат* (англ. mandate) — стандартизаційний запит (англ. standardisation request) від ЄС та / або ЄАВТ, що його погодили держави-члени (зазвичай через рішення Постійного комітету (англ. Standing Committee), утвореного згідно з Директивою 98/34), спрямований до Європейської організації стандартизації на підтримання діяльності ЕС: законодавчої роботи, такої як розроблення директив чи регламентів, або промислової політики ЕС [9, п. А.28; 12, с. 37].

- стосовно до всієї *продукції*, яку виробляють (та всіх *послуг*, що їх надають) відповідно до гармонізованих європейських стандартів, діє *презумпція відповідності*¹⁰ (англ. presumption of conformity [12, с. 9]) суттєвим вимогам, визначеним відповідними актами гармонізаційного законодавства;
- європейські стандарти залишаються *добровільними* (англ. voluntary [12, с. 14]). Немає жодних юридичних зобов'язань застосовувати їх. Отже, будь-який виробник продукції (або надавач послуг) має вибір:
  - або застосовувати гармонізовані європейські стандарти, і тоді діє презумпція відповідності,
  - або використовувати інші технічні рішення, і тоді він зобов'язаний сам довести, що його продукція (послуга) відповідає суттєвим вимогам, найчастіше через процедуру із залученням третьої сторони — органу з оцінювання відповідності.

Запровадження таких засад спричинило розвиток європейської системи стандартизації для підтримання цього європейського законодавства (див. далі).

3) *Глобальний підхід* (англ. Global Approach [12, с. 7]), запропонований Резолюцією Ради ЄС [18], а запроваджений Рішенням Ради ЄС [19].

Переговори з приводу перших директив Нового підходу відразу засвідчили той факт, що визначити суттєві вимоги та розробити гармонізовані стандарти недостатньо для створення потрібного рівня довіри між державами-членами і що потрібно розробити відповідну горизонтальну політику оцінювання відповідності та інструменти її реалізації [13, с. 5].

Глобальний підхід доповнює директиви Нового підходу процедурами надійного оцінювання відповідності й визначає, як виробники можуть довести, що їхня продукція відповідає суттєвим вимогам директив/регламентів Нового підходу. Цей підхід передбачає:

- застосовувати так звані *модулі* для різних стадій процедур оцінювання відповідності. Модулі викладено таким чином, аби сприяти їх вибору з найлегших («внутрішній контроль виробництва») для простої продукції або продукції, яка не обов'язково становить серйозні ризики, рухаючись до більш всеохопних (цілковите забезпечення якості), де ризики серйозніші або продукція / технології складніші [13, с. 5];
- установити єдині критерії використовувати ці процедури та призначати уповноважені органи, що їх виконують.

Модульний підхід дає змогу формувати безліч сполучень модулів і збільшити кількість схем оцінювання відповідності, а завдяки цьому обрати схему, адекватну рівню можливого ризику заподіяння шкоди конкретною продукцією. Аби посилити прозорість модулів та їхню ефективність, на прохання Європейської комісії серія стандартів щодо забезпечення якості ISO 9000 була гармонізована на європейському рівні та інтегрована в модулі. Отже, суб'єкти господарювання, які використовують стандарти серії ISO 9000 для зміцнення свого іміджу якості на ринку, можуть скористатися тими самими інструментами і для підтвердження відповідності в регульованих секторах [13, с. 5].

На сайті <http://www.newapproach.org/Directives/DirectiveList.asp> наведено перелік з 33 актів вторинного законодавства ЄС (28 директив та 5 регламентів), розроблених в концепції Нового та Глобального підходів.

4) *Нова законодавча основа* (англ. New Legislative Framework¹¹ [12, с. 7]), ухвалена в липні 2008 року на основі багаторічного досвіду застосовування Нового та Глобального підходів до гармонізації технічного законодавства і запроваджена трьома актами вторинного законодавства ЄС:

- Регламентом (ЄС) № 765/2008 Європейського Парламенту й Ради ЄС від 09.07.2008 [20], що встановлює вимоги до акредитації та ринкового нагляду за продукцією;
- Рішенням № 768/2008/ЄС Європейського парламенту й Ради ЄС від 09.07.2008 [21] про встановлення загального порядку введення товарів на ринок. Воно містить у спеціальному додатку *положення-зразки* (англ. reference provisions), що їх буде долучено, коли переглядатимуть законодавство про продукцію. По суті, це шаблон для майбутнього гармонізаційного законодавства про продукцію (англ. product harmonisation legislation [12, с. 35]);
- Регламентом (ЄС) № 764/2008 Європейського парламенту й Ради ЄС від 09.07.2008 [22], що встановлює процедури застосовування деяких національних технічних правил для продукції, уведеної законно на ринок в іншій державі-члені ЄС. Нова законодавча основа [23]:
  - поліпшує правила ринкового нагляду, щоб краще захистити споживачів і професійних користувачів (англ. consumers and professional users [12, с. 7]) від продукції, небезпечної для здоров'я чи довкілля, включаючи імпортовану з-за меж ЄС;
  - установлює чіткі та прозорі правила акредитації органів з оцінювання відповідності;

¹⁰ Презумпція відповідності — припущення, визнане достовірним, поки не буде доведено інше, про те, що продукція, пов'язаний з нею процес або метод виробництва чи інший об'єкт відповідає вимогам певного технічного регламенту, визначеним у ньому [16, ст. 1].

¹¹ На нашу думку, запропонований у цій статті український відповідник краще передає суть поняття, ніж поданий у [13, с. 6] термін *Нові законодавчі рамки*. ►

Таблиця 1. Увідповіднення директив Нового підходу до вимог Нової законодавчої основи

Українська назва та англійська аббревіатура директиви	Старе позначення	Нове позначення
1. Директива на вибухові речовини цивільного призначення	93/15/EC	2014/28/EU
2. Директива на прості посудини під тиском (SPVD)	2009/105/EC	2014/29/EU
3. Директива на електромагнітну сумісність (EMC)	2004/108/EC	2014/30/EU
4. Директива на неавтоматичні зважувальні прилади (NAWI)	2009/23/EC	2014/31/EC
5. Директива на вимірювальні прилади (MID)	2004/22/EC	2014/32/EU
6. Директива на ліфти та їхні безпекові компоненти	1995/16/EC	2014/33/EU
7. Директива на устаткування, використовуване в потенційно вибухонебезпечному середовищі (ATEX)	94/9/EC	2014/34/EU
8. Директива на низьковольтне обладнання (LVD)	2006/95/EC	2014/35/EU
9. Директива на радіоелектронні вироби (RTTE)	1999/5/EC	2014/53/EU
10. Директива на обладнання під тиском (PED)	97/23/EC	2014/68/EU
11. Директива на суднове устаткування	96/98/EC	2014/90 /EU

- підвищує якість і впевненість в оцінці відповідності продукції створенням міцніших і чіткіших правил повідомлення (сповіщення) органів з оцінювання відповідності;
- прояснює сенс маркування CE і підвищує його авторитет;
- встановлює загальні правові основи для промислових товарів у формі інструментарію заходів (*англ.* toolbox of measures [12]) для майбутнього законодавства, що включає в себе визначення понять, широко використовуваних у законодавстві про продукцію, і процедур, що дають змогу майбутньому секторальному законодавству стати послідовнішим і легше зреалізованим.

Отже, ці акти вторинного європейського законодавства *загалом завершили формування законодавства ЄС з усіма потрібними елементами для ефективного оцінювання відповідності, акредитації та ринкового нагляду, включаючи контроль продукції, що надходить із-за меж ЄС.*

Після прийняття Рішення № 768/2008/EC метою Європейської комісії стало увідповіднити гармонізаційне законодавство про продукцію до положень зразків, поданих у [21].

У лютому 2014 року був прийнятий, а 29.03.2014 опублікований в Офіційному журналі Європейського Союзу «Увідповіднювальний пакет» (*англ.* Alignment Package), що складається з восьми директив (табл. 1, поз. 1—8) [23]. Того самого року увідповіднено ще три директиви (табл. 1, поз. 9—11).

Вимогам Нової законодавчої основи відповідають і такі ухвалені Директиви [23]:

- Директива щодо безпеки іграшок — 2009/48/EC;
- Директива щодо обмеження використання небезпечних речовин в електричному та електронному обладнанні (RoHS) — 2011/65/EU;
- Директива на піротехнічні вироби — 2013/29/EU;

- Директива щодо прогулянкових суден — 2013/53/EU. На розгляді перебувають подальші увідповіднювальні пропозиції щодо директив про медичні прилади (MDD), газові прилади (GAD), канатні дороги і засоби індивідуального захисту (PPE) [23].

Отже, можна припустити, що найближчими роками всі акти вторинного законодавства ЄС, розроблені в концепції Нового та Глобального підходів, буде увідповіднено до вимог Нової законодавчої основи.

3. ЄВРОПЕЙСЬКА СИСТЕМА СТАНДАРТИЗАЦІЇ

Стандартизація походить від добровільної співпраці між промисловістю, бізнесом, державними органами та іншими заінтересованими сторонами: науковими спільнотами; організаціями, які представляють інтереси споживачів, соціальних і екологічних заінтересованих сторін (http://europa.eu/youreurope/business/product/standardisation-in-europe/index_en.htm). Тобто стандартизація *апріорі* є засобом нормативного саморегулювання ринку (рис. 2). Її розвиток в Європі стисло викладено в [24, п. 2], де, зокрема, зазначено, що діяльність зі стандартизації суттєво просунулася від національного рівня на європейський і міжнародний. На національному рівні стандартизацією опікуються національні органи стандартизації (НОС), які приймають і публікують національні стандарти та інші документи зі стандартизації. На європейському рівні стандартизацію координують офіційно визнані незалежні європейські організації стандартизації.

Оскільки, як вже зазначено вище, після запровадження Нового підходу частина європейських стандартів почала виконувати також квазірегулятивні функції, загальні правила європейської стандартизації стали визначати у вторинному європейському

Таблиця 2. Європейські організації стандартизації

Логотип	Дата заснування	Назва англійською та українською	Представництво України, дата набуття членства та сучасний статус
	1961 рік	European Committee for Standardization, CEN; Європейський комітет зі стандартизації	НОС України, з 1997 року, афільоване
	1973 рік	European Committee for Electrotechnical Standardization, CENELEC; Європейський комітет з електротехнічної стандартизації	НОС України, з 2001 року, афільоване
	1988 рік	European Telecommunications Standards Institute, ETSI; Європейський інститут телекомунікаційних стандартів	URTRI (дослідна організація), повноправний член

законодавстві. Сьогодні чинним є Регламент (ЄС) № 1025/2012 [17], у якому, зокрема, визначено:

- поняття європейських організацій стандартизації, до яких належать три організації [17, додаток 1] (табл. 2). Ці організації погодилися тісно співпрацювати, уклавши Угоду про співпрацю між CEN та CENELEC [25] та Базову угоду про співпрацю між CEN, CENELEC та ETSI [26, додаток С]. Повноправними національними членами CEN (англ. CEN's National Members) є НОС усіх 28 держав-членів ЄС, трьох держав-членів ЄАВТ (Ісландія, Норвегія і Швейцарія), а також колишньої Югославської Республіки Македонія та Туреччини. У CEN від кожної держави може бути лише один національний член (<https://standards.cen.eu/dyn/www/f?p=CENWEB:5#top>). Аналогічна ситуація з національним членством в CENELEC (<https://www.cenelec.eu/dyn/www/f?p=web:5>). Проте, ETSI має понад 800 членів із 64 країн і п'яти континентів. Це адміністративні органи і НОС, мережні оператори, виробники, користувачі, постачальники послуг, науково-дослідні організації, університети тощо (<http://www.etsi.org/membership>). Правила роботи CEN та CENELEC викладено у Внутрішніх регламентах (IR) CEN/CENELEC, частини 1—4, перевиданих 2014—2015 року [26—29].
- поняття НОС держав-членів ЄС, до яких належать органи, про які держави-члени ЄС повідомляють Європейську комісію відповідно до [17, ст. 27]. Згідно з цією статтею Європейська Комісія публікує перелік НОС та будь-які зміни до нього в Офіційному журналі ЄС. Актуальна версія цього списку ([http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52013XC0927\(02\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52013XC0927(02))) містить пе-

релік НОС усіх 28 держав-членів ЄС. В одних державах той самий національний орган одночасно є національним членом як CEN, так і CENELEC, наприклад, Британський інститут стандартів (англ. British Standards Institution), тоді як в інших це традиційно два різні національні органи, наприклад, Німецький інститут стандартизації (нім. Deutsches Institut für Normung, DIN) як національний член CEN і Німецька комісія з Електротехніки, Електроніки та Інформаційних технологій DIN та VDE¹² (нім. Deutsche Kommission Elektrotechnik Elektronik Informationstechnik im DIN und VDE, DKE) як національний член CENELEC;

- порядок взаємодії європейських організацій стандартизації з Європейською комісією та ЄАВТ [24], з одного боку, та НОС держав-членів, з другого.

Із запровадженням Нового підходу важливе місце серед європейських стандартів посіли гармонізовані стандарти (табл. 3). Ці стандарти, призначені підтримувати гармонізаційне європейське законодавство про продукцію, розробляють на підставі мандату Європейської комісії та ЄАВТ. Вони залишаються добровільними, хоча їхній перелік та зміни до нього під кожну директиву / регламент Нового підходу Європейська комісія оприлюднює в Офіційному журналі ЄС. Останні версії цих переліків подано на сайті http://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/harmonised-standards/index_en.htm.

Отже, європейські стандарти зазвичай розробляють з ініціативи заінтересованих сторін, які бачать потребу їх застосовувати. Проте приблизно п'яту частину всіх європейських стандартів розроблено на стандартизаційний запит (мандат) від

¹² VDE (нім. Verband Deutscher Elektrotechniker) — це спілка німецьких електротехніків, яка об'єднує понад 36 000 інженерів, учених, IT-фахівців, підприємців та студентів. VDE публікує наукові та технічні праці, зокрема ряд стандартів та правил VDE, спеціалізовані електротехнічні книжки та технічні журнали, розповсюджені не лише в Німеччині, а й в інших європейських країнах (<https://www.vde.com/en/Pages/Homepage.aspx>).

Таблиця 3. Функції публікацій європейських організацій стандартизації

Різновид публікації	Функція нормативного саморегулювання ринку	Квазірегулятивна функція
Європейські стандарти (<i>англ.</i> European standards, EN), зокрема:		
▪ гармонізовані стандарти (<i>англ.</i> harmonised standards)	ні	так
▪ інші європейські стандарти	так	ні
Європейські допоміжні документи зі стандартизації (<i>англ.</i> European standardisation deliverable)	так	ні

Таблиця 4. Темпи роботи європейської стандартизації на прикладі стандартів CEN/TC 234

Європейський стандарт	EN 16348:2013	EN 12186:2014	EN 1776:2015	EN 1918-1:2016
Дата ухвалення (<i>dor</i>)	08.05.2013	13.09.2014	10.10.2015	10.01.2016
Дата доступності (<i>dav</i>) остаточного тексту затвердженої публікації CEN/CENELEC офіційними мовами	26.06.2013	22.10.2014	16.12.2015	23.03.2016
Дата оголошення (<i>doa</i>), до якої держави-члени CEN мають оголосити про прийняття EN	30.09.2013	31.01.2015	31.03.2016	30.06.2016
Дата опублікування (<i>dop</i>), до якої держави-члени CEN мають прийняти EN на національному рівні	31.12.2013	30.04.2015	30.06.2016	30.09.2016
Дата скасування (<i>dow</i>), до якої держави-члени CEN мають скасувати суперечні національні стандарти	31.12.2013	30.04.2015	30.06.2016	30.09.2016

Європейської комісії до Європейських організацій стандартизації (http://europa.eu/youreurope/business/product/standardisation-in-europe/index_en.htm).

Правила європейської стандартизації накладають певні обов'язки на НОС держави-члена. Він повинен [9, п. 5.4]:

- приймати всі європейські стандарти як ідентичні національні протягом визначеного періоду після ухвалення їх європейськими організаціями стандартизації;
- вилучити (скасуванням або внесенням змін) будь-які положення наявних національних стандартів, що суперечать прийнятим європейським;
- утримуватися від розроблення будь-якого національного документа зі стандартизації, який би суперечив ухваленим європейським стандартам або пропозиціям, схваленими для розроблення (політика мораторію¹³).

Швидкий розвиток новітніх технологій і процесів зумовив потребу настільки ж швидко розробляти відповідні документи зі стандартизації. З огляду на це європейські організації стандартизації почали ухвалювати за спрощеною процедурою допоміжні документи зі стандартизації (ДДС), які через це не мають статусу європейських стандартів (табл. 3). Поява ДДС є відповіддю на потреби ринку і визнанням того, що є певні галузі економічної / виробничої діяльності, у яких рівень консенсусу, потрібний для стандарту, не є обов'язковим, а найважливіше — швидкість розроблення документа. Різновиди ДДС детально розглянуто в [30].

Характерною ознакою Європейської системи стандартизації є швидке запровадження новоприйнятих європейських стандартів як національних у всіх державах-членах CEN/CENELEC. Згідно з [26, п. 11.2.4.4] Технічна управа (*англ.* Technical

¹³ Мораторій (*англ.* standstill) — обов'язок членів CEN/CENELEC/ETSI не вживати жодних заходів, які могли б зашкодити наміченій гармонізації або поставити під загрозу прогрес роботи на європейському рівні, як під час готування європейського стандарту, так і після його ухвалення, зокрема не публікувати нові або переглянути наявні національні стандарти, які суперечать або неповністю відповідають європейському стандарту [9, п. 3.45].

Таблиця 5. Приклади запровадження в Україні актів європейського законодавства

Акти європейського законодавства	Акти українського законодавства
<p>Директива 2009/73/ЄС Європейського Парламенту та Ради ЄС від 13.07.2009 про спільні правила внутрішнього ринку природного газу;</p> <p>Регламент (ЄС) 715/2009 Європейського Парламенту та Ради ЄС від 13.07.2009 про умови доступу до мереж транспортування природного газу;</p> <p>Директиви 2004/67/ЄС Ради ЄС від 26.04.2004 про здійснення заходів для забезпечення безпеки постачання природного газу</p>	<p>Закон України «Про ринок природного газу» від 09.04.2015 № 329-VIII</p>
<p>Директива 2014/35/ЄС Європейського Парламенту та Ради ЄС від 26.02.2014 про гармонізацію законодавства держав-членів стосовно надавання на ринку електричного обладнання, призначеного для використання в певних межах напруги</p>	<p>Технічний регламент низьковольтного електричного обладнання, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1067</p>
<p>Директива 2014/30/ЄС Європейського Парламенту та Ради ЄС від 26.02.2014 про гармонізацію законодавства держав-членів стосовно електромагнітної сумісності</p>	<p>Технічний регламент з електромагнітної сумісності обладнання, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1077</p>

Board) у разі позитивного голосування НОС зазначає ухвалення європейського стандарту, установлює дату доступності (dav) і узгоджує дати імплементації на національному рівні, тобто дату оголошення (doa) про цей EN, дату опублікування (dop) ідентичних національних стандартів або його підтвердження і дату скасування (dow) суперечних¹⁴ національних стандартів. НОС членів CEN/CENELEC мають прийняти затверджений EN протягом періоду, що його узгодила Технічна управа, зазвичай протягом шести місяців з дати доступності EN. У виняткових випадках на обґрунтовану вимогу Технічна управа може дозволити відтермінувати дату скасування суперечних національних стандартів [26, п. 11.2.6.1]. У табл. 4 на прикладі стандартів CEN/TC 234 показано, що цих темпів зазвичай дотримано.

Із даних табл. 4 можна зробити висновок, що від ухвалення європейського стандарту до його запровадження на національному рівні всіх держав-членів CEN/CENELEC зазвичай проходить приблизно 8 місяців.

4. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УКРАЇНИ У СФЕРІ ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ І СТАНДАРТИЗАЦІЇ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ЇХ

Згідно з [1, ст. 56] Україна взяла на себе такі зобов'язання:

1) ужити потрібних заходів з метою поступово досягнути відповідності з технічними регламентами ЄС та системами стандартизації, метрології, акредитації, робіт з оцінювання відповідності та ринкового нагляду ЄС та дотримувати принципів та практик, викладених в актуальних рішеннях та регламентах ЄС. А для цього:

- імплементувати відповідні положення доробку Спільноти (*англ.* *acquis communautaire*) до свого законодавства;
- здійснити потрібні адміністративні та інституційні реформи;
- запровадити ефективну та прозору адміністративну систему, потрібну для імплементації.

2) поступово впровадити звід Європейських стандартів (EN) як національні стандарти, зокрема гармонізовані європейські стандарти, добровільне застосування яких вважають таким, що відповідає вимогам законодавства, зазначеного у Додатку III до цієї Угоди;

3) поступово вжити інших потрібних заходів щодо набуття повноправного членства в європейських організаціях стандартизації.

На виконання цих зобов'язань з 10.02.2016 набрала чинності нова редакція «Правил розроблення проектів технічних регламентів, що затверджуються

¹⁴ В Угоді про асоціацію [1, ст. 56] англійський термін *conflicting standard* перекладено як *конфліктні стандарти*. Проте, на нашу думку, його краще подавати українською як *суперечні стандарти* з огляду на те, що одна з основних вимог до терміна — це відповідність його лексичного значення позначеному ним поняттю, тобто щоб буквальне значення терміна можна було встановити із значень терміноелементів, які входять до його складу, не добираючи визначення поняття. Оскільки лексичне значення прикметника *суперечний* — «який суперечить чому-небудь», тоді як прикметника *конфліктний* — що «стосується до конфлікту» або «призначений для розгляду конфлікту», а стандарти можуть суперечити один одному, але не можуть конфліктувати, перевагу має термін *суперечні стандарти*.

Кабінетом Міністрів України, на основі актів законодавства Європейського Союзу». Ця редакція враховує концепцію Нової законодавчої основи ЄС. Україна активно запроваджує акти вторинного законодавства ЄС (табл. 5) та приймає європейські стандарти як ідентичні національні.

Табл. 5 показує, що в одних випадках сукупність актів вторинного європейського законодавства, наприклад, Третій енергопакет щодо природного газу, імплементовано одним законодавчим актом України, а в інших — суттєві вимоги певних директив з «Уповіднювального пакету» ЄС втілюють відповідні технічні регламенти. Допустимі обидва підходи, головне — забезпечити однорідність вимог законодавства України та ЄС у сферах, на які поширюється Угода про асоціацію [1] та інші угоди між Україною та ЄС.

Насамкінець підсумуємо певні здобутки щодо виконання зазначених вище зобов'язань. Так, на кінець 2015 року з 27 секторів, визначених у [1, додаток III], в Україні на основі відповідних актів законодавства ЄС прийнято 24 технічні регламенти, з яких 22 є обов'язковими до застосування. Проте лише вісім із них відповідають поточним версіям актів законодавства ЄС (щодо електромагнітної сумісності обладнання; низьковольтного електричного обладнання; безпеки машин; безпечності іграшок; медичних виробів; медичних виробів для діагностики *in vitro*; активних медичних виробів, що їх імплантують; енергетичного маркування), а інші треба увідповіднити. Окрім того, залишилося розробити ще три технічні регламенти у відповідних секторах (щодо вибухових речовин цивільного призначення, пакування та відходів пакування, високошвидкісних залізниць) [31, с. 5]. З цих даних можна зробити висновок, що розробляти та переглядати технічні регламенти України треба з огляду на зміни європейського законодавства, зумовлені запровадженням Нової законодавчої основи.

На кінець 2015 року Фонд національних стандартів України налічує 15 133 національні стандарти, із яких 11 300 гармонізовано з міжнародними та європейськими. Зокрема у 2015 році прийнято 3 996 національних стандартів та змін до них, із яких 2 970 гармонізовано з міжнародними та європейськими [31, с. 4]. Проте значна частина цих національних стандартів відповідає попереднім версіям міжнародних та європейських стандартів, і їх потрібно переглянути. З огляду на завдання набути повноправне членство в європейських організаціях стандартизації, треба поступово запроваджувати методи та темпи роботи НОС держав-членів CEN/CENELEC, тобто дотримувати політики мораторію та приймати всі нові європейські стандарти як ідентичні національні протягом приблизно 8 місяців після ухвалення їх європейськими організаціями стандартизації.

ВИСНОВКИ

1. Одним з важливих заходів на шляху до європейського економічного і правового простору є запровадження в Україні європейських правил технічного регулювання та стандартизації.

2. Для цього потрібно насамперед чітко засвоїти ці правила; розробляти та переглядати технічні регламенти з урахуванням вимог Нової законодавчої основи; відстежувати зміни європейського законодавства та діяльність відповідних технічних комітетів CEN/CENELEC і дотримувати політики мораторію, тобто не витратити сил та коштів на технічні регламенти та стандарти, які найближчим часом зміняться.

3. Готуючись до набуття повноправного членства в європейських організаціях стандартизації, треба поступово запроваджувати методи та темпи роботи НОС держав-членів CEN/CENELEC, тобто приймати всі європейські стандарти як ідентичні національні протягом приблизно 8 місяців після ухвалення їх європейськими організаціями стандартизації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони // Урядовий портал (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України). [Електронний ресурс]. — Режим доступу : [http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_\(body\).pdf](http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_(body).pdf)
2. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 01.07.2010 № 2411-VI (з останніми змінами згідно із Законом України від 23.12.2014 № 35-VIII). [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>
3. Угода про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ від 24.06.2010 (ратифікована Законом України від 07.12.2011 № 4091-VI, чинна з 01.06.2012). [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/998_456
4. Англійсько-французько-німецько-український словник термінології Європейського Союзу. — К. : «К.І.С.», 2007. — 226 с. — Режим доступу : http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/documents/virtual_library/44_dictionary_eu_uk.pdf
5. Європейська асоціація вільної торгівлі [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://geneva.mfa.gov.ua/ua/ukraine-io/efta#>

6. The Agreement on the European Economic Area (Угода про Європейський економічний простір) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.efta.int/legal-texts/eea>
7. Європейський Союз. Словник-довідник / Ред. М. Марченко. — Вид. третє, оновлене. — К. : «К.І.С.», 2006. — 140 с.
8. Consolidated version of the Treaty on European Union. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012M%2FTXT> (укр. переклад — Договір про Європейський Союз. Консолідована версія в редакції Лісабонського договору // Конституційні акти Європейського Союзу (в редакції Лісабонського договору) / пер Геннадія Друзенка та Світлани Друзенка, за заг. ред. Геннадія Друзенка. — К. : «К.І.С.», 2010. — С. 31—72).
9. A standard for standards — Principles of standardization : BS 0:2011. — BSI, 2011. — IV, 42 p. (British standard) (Стандарт для стандартів — Принципи стандартизації, британський стандарт). — Режим доступу : <http://www.bsigroup.com/Documents/30242398-WEB.pdf>
10. Кошулинська-Чуба С. Правові засади формування технічної гармонізації у Європейському Союзі / Соломія Кошулинська-Чуба // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. — 2015. — Вип. 36. — С. 153—162. — Режим доступу : http://jmce.ukma.edu.ua/sites/default/files/article_Petrov_15.pdf
11. Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT> (укр. переклад — Договір про функціонування Європейського Союзу. Консолідована версія в редакції Лісабонського договору // Конституційні акти Європейського Союзу (в редакції Лісабонського договору) / пер. Геннадія Друзенка та Світлани Друзенка, за заг. ред. Геннадія Друзенка. — К. : «К.І.С.», 2010. — С. 73—258).
12. The 'Blue Guide' on the implementation of EU product rules — Version 1.1 — 15/07/2015 — European Commission, 2014. — 134 p. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/12661>
13. «Блакитна настанова» із впровадження правил Європейського Союзу щодо продукції 2014 / український переклад з англійської. — 153 с. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ukr.no-trade-barriers.com/wp-content/uploads/2013/07/version-of-Blue-Guide-for-uploading-1-sec.pdf>
14. Національна стандартизація. Стандартизація та суміжні види діяльності. Словник термінів : ДСТУ 1.1:2015 (ISO/IEC Guide 2:2004, MOD). — К. : ДП «УкрНДНЦ», 2015. — VI, 48 с. — (Національний стандарт України).
15. Council Resolution of 7 May 1985 on a new approach to technical harmonization and standards (85/C 136/01) (Резолюція Ради ЄС 85/C 136/01 від 07.05.1985 «Про Новий підхід до технічної гармонізації та стандартів»). [Електронний ресурс]. — Режим доступу : [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31985Y0604\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31985Y0604(01))
16. Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» від 15.01.2015 № 124-VIII. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/124-19>
17. Regulation (EU) № 1025/2012 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 on European standardisation, amending Council Directives 89/686/EEC and 93/15/EEC and Directives 94/9/EC, 94/25/EC, 95/16/EC, 97/23/EC, 98/34/EC, 2004/22/EC, 2007/23/EC, 2009/23/EC and 2009/105/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Decision 87/95/EEC and Decision № 1673/2006/EC of the European Parliament and of the Council. (Регламент (ЄС) № 1025/2012 Європейського парламенту і Ради ЄС від 25 жовтня 2012 року щодо європейської стандартизації, який змінює Директиви Ради ЄС 89/686/ЄЕС і 93/15/ЄЕС та Директиви Європейського парламенту та Ради ЄС 94/9/ЄС, 94/25/ЄС, 95/16/ЄС, 97/23/ЄС, 98/34/ЄС, 2004/22/ЄС, 2007/23/ЄС, 2009/23/ЄС і 2009/105/ЄС та скасовує Рішення Ради ЄС 87/95/ЄЕС і Рішення Європейського парламенту та Ради ЄС № 1673/2006/ЄС). [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:31>
18. Council Resolution of 21 December 1989 on a global approach to conformity assessment (90/C 10/01) (Резолюція Ради ЄС 90/C 10/01 від 21.12.1989 «Про Глобальний підхід до оцінювання відповідності»). [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.1990.010.01.0001.01.ENG
19. Council Decision of 22 July 1993 concerning the modules for the various phases of the conformity assessment procedures and the rules for the affixing and use of the CE conformity marking, which are intended to be used in the technical harmonization directives (93/465/EEC) (Рішення Ради ЄС від 22.07.1993 щодо модулів для різних стадій процедур оцінювання відповідності й правил нанесення і використання маркування відповідності CE, призначені для застосування в директивах технічної гармонізації). [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A31993D0465>
20. Regulation (EC) № 765/2008 of the European Parliament and of the Council of 9 July 2008 setting out the

- requirements for accreditation and market surveillance relating to the marketing of products and repealing Regulation (EEC) № 339/93 (Регламент (ЄС) № 765/2008 Європейського Парламенту та Ради ЄС від 9 липня 2008 року з викладом вимог до акредитації та ринкового нагляду, що стосуються збуту продукції, та скасуванням Регламент (ЄС) № 339/93). [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32008R0765>
21. Decision № 768/2008/EC of the European Parliament and of the Council of 9 July 2008 on a common framework for the marketing of products, and repealing Council Decision 93/465/EEC (Рішення № 768/2008/ЄС Європейського парламенту та Ради ЄС від 9 липня 2008 роки про спільні основи для збуту продукції, яке скасовує рішення Ради ЄС 93/465/ЄС). [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32008D0768>
  22. Regulation (EC) № 764/2008 of the European Parliament and of the Council of 9 July 2008 laying down procedures relating to the application of certain national technical rules to products lawfully marketed in another Member State and repealing Decision No 3052/95/EC (Регламент (ЄС) № 764/2008 Європейського Парламенту та Ради ЄС від 9 липня 2008 року, що встановлює процедури, пов'язані із застосуванням деяких національних технічних правил для продукції, законно введеної на ринок в іншій державі-члені, і скасовує Рішення № 3052/95/ЄС). [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32008R0764>
  23. New Legislative Framework (Нова законодавча основа). [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/new-legislative-framework/>
  24. General Guidelines for the Cooperation between CEN, CENELEC and ETSI and the European Commission and the European Free Trade Association : CEN-CENELEC Guide 4:2009. — Edition 2, August 2003. — CEN/CENELEC, 2003. — 9 р. (Загальні рекомендації щодо співпраці між CEN, CENELEC та ETSI і Європейською комісією та Європейською асоціацією вільної торгівлі : Настанова 4 CEN-CENELEC). [Електронний ресурс]. — Режим доступу : ftp://ftp.cencenelec.eu/EN/EuropeanStandardization/Guides/4_CENCLCGuide4.pdf
  25. CEN and CENELEC co-operation agreement : CEN-CENELEC Guide 3:2009. — Edition 2, August 2009. — CEN/CENELEC, 2009. — 6 р. (Угода про співпрацю між CEN та CENELEC : Настанова 3 CEN-CENELEC). [Електронний ресурс]. — Режим доступу : ftp://ftp.cencenelec.eu/EN/EuropeanStandardization/Guides/3_CENCLCGuide3.pdf
  26. Common Rules For Standardization Work : CEN/CENELEC Internal Regulations — Part 2:2015. — CEN/CENELEC, 2015. — 65 р. (Загальні правила роботи зі стандартизації : Внутрішній регламент CEN/CENELEC — Ч. 2). [Електронний ресурс]. — Режим доступу : ftp://ftp.cencenelec.eu/CENELEC/IR/CEN_CENELEC_IR2_EN.pdf
  27. Organization and structure : CEN/CENELEC Internal Regulations — Part 1:2014. — CEN/CENELEC, 2014. — 29 р. (Організація та структура : Внутрішній регламент CEN/CENELEC — Ч. 1). [Електронний ресурс]. — Режим доступу : ftp://ftp.cencenelec.eu/CENELEC/IR/CEN_CENELEC_IR1_EN.pdf
  28. Rules for the structure and drafting of CEN/CENELEC Publications (ISO/IEC Directives — Part 2:2011, modified) : CEN/CENELEC Internal Regulations — Part 3:2015. — CEN/CENELEC, 2015. — 91 р. (Правила структурування та складання публікацій CEN/CENELEC : Внутрішній регламент CEN/CENELEC — Ч. 3). [Електронний ресурс]. — Режим доступу : ftp://ftp.cencenelec.eu/CENELEC/IR/CEN_CENELEC_IR3_EN.pdf
  29. Certification : CEN/CENELEC Internal Regulations — Part 4:2014. — CEN/CENELEC, 2014. — 22 р. (Сертифікація : Внутрішній регламент CEN/CENELEC — Ч. 4). [Електронний ресурс]. — Режим доступу : ftp://ftp.cencenelec.eu/CENELEC/IR/CEN_CENELEC_IR4_EN.pdf
  30. Гінзбург М. Д. Deliverable. Як це буде українською? / М. Д. Гінзбург // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2015. — № 3. — С. 12—16.
  31. Заходи щодо реформування системи технічного регулювання в Україні // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2016. — № 1. — С. 3—6. ■

